

רבי יהודה מתיר לעשות ביום טוב אף "מכשירי אוכל נפש" כגון תיקון שפוד שהתעקם, על אף שאין בתיקון עצמו משום "מלאכת אוכל נפש, כי בכך יהיה ניתן לצלות בשר⁽⁵⁾, שהוא אוכל נפש.

וכן מותר לפרוס את המשמרת, כי בכך יהיה ניתן לסנן את היין שזו מלאכת אוכל נפש.

ופרכינן: אימר דשמעינן ליה לרבי יהודה שהתיר, במכשירין של אוכל נפש שאי אפשר לעשותם מערב יום טוב, כגון שפוד שנתעקם ביום טוב.

אבל ב"מכשירין" שאפשר לעשותם מערב יום טוב, כגון שפוד שנתעקם בערב יום טוב, מי שמעת ליה שהתיר?⁽⁶⁾ ואם כן, איך התיר רבי אליעזר לתלות את המשמרת הרי אפשר היה לתלותה מערב יום טוב?

ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחלה [להתחיל בניינו] ביום טוב, ואין צריך לומר שאין עושים אהל עראי בתחילה בשבת.

לא נחלקו אלא להוסיף אהל עראי כגון פקק החלון. שרבי אליעזר אומר: אין מוסיפין ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת. וחכמים אומרים: מוסיפין בשבת, ואין צריך לומר ביום טוב.

ומשנינן: רבי אליעזר שהתיר פריסת המשמרת ביום טוב, על אף שאסור לעשות בו אפילו תוספת אהל עראי — סבר לה כרבי יהודה המתיר ביום טוב לעשות מלאכה המאפשרת לעשות מלאכת אוכל נפש.

דתניא: אין בין יום טוב לשבת אלא עשיית מלאכות לצורך אוכל נפש בלבד.

איסור עשיית מחיצה הוא רק במחיצה המתרת, ואם כן מה שהתירו במחיצה שהתחיל לעשותה מערב שבת, שמוותר להוסיף עליה בשבת, הוא רק במחיצה המתרת, אף אם ההיתר נעשה על ידי התוספת, ונפסקה הלכה כמותם. לדעת רבינו חננאל, עשיית מחיצה אסורה בשבת, ונביא את שיטתו בהערה 33.

5. בגמרא ביצה כח ב לומד זאת רבי יהודה מדכתיב "הוא לבדו יעשה לכם" "לכם" — לכל צרכיכם, להתיר את המכשירים. ונחלקו הפוסקים, האם הלכה כרבי יהודה. [עיין ביאור הלכה סימן תק"ט ס"א ד"ה אותן].

6. בגמרא ביצה שם לומד רבי יהודה מן הפוסקים לאסור מדאורייתא עשיית מכשירים

למשמרת משמע שנחלקו גם בחלון שבגג, דומיא דמשמרת, שמאהיל מלמעלה. שיטת התוספות היא, שאסור להתחיל בעשיית מחיצה בשבת, אבל כשיש כבר מחיצות ורוצה אדם להוסיף מחיצה נוספת, אם מחיצה זו מועילה לצניעות או להגן מהחמה היא מותרת, אמנם אם המחיצה מתירה לטלטל בשבת או שהיא מתירה דברים אחרים, היא נחשבת כתחילת מחיצה ואסור לעשותה.

האבני נזר אומר, שלשיטת התוספות גם אם נעשתה מערב שבת התחלת מחיצה בשיעור טפח, אסור בשבת להוסיף עליה אם התוספת מתירה איסור, כי עשיית תוספת המתירה נחשבת כהתחלת מחיצה.

והוסיף האבני נזר, [שו"ת אבני נזר, או"ח סימן רכ"א] שלדעת היראים והאור זרוע כל